

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 31.3.2026 r.
COM(2026) 142 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

na temat wdrażania art. 29 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych, obecności produktów i substancji, które nie zostały dopuszczone zgodnie z art. 9 ust. 3 akapit pierwszy tego rozporządzenia (UE) 2018/848 do stosowania w produkcji ekologicznej, oraz na temat oceny krajowych przepisów, o których mowa w art. 29 ust. 5

{SWD(2026) 95 final}

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

na temat wdrażania art. 29 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych, obecności produktów i substancji, które nie zostały dopuszczone zgodnie z art. 9 ust. 3 akapit pierwszy tego rozporządzenia (UE) 2018/848 do stosowania w produkcji ekologicznej, oraz na temat oceny krajowych przepisów, o których mowa w art. 29 ust. 5

Skrót	Wyjaśnienie
CA	właściwy organ/właściwe organy
JC	jednostka certyfikująca/jednostki certyfikujące
CtrlA	organ kontrolny/organy kontrolne
EFSA	Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności
UE	Unia Europejska
NDP	najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości
MU	niepewność pomiaru
OFIS	system informatyczny rolnictwa ekologicznego
PF	współczynnik przetworzenia
LOQ	granica oznaczalności
GO	granica oznaczalności
TC	państwo trzecie

I. WPROWADZENIE

Rolnictwo ekologiczne jest kluczowym elementem wspólnej polityki rolnej UE. Odsetek gruntów uprawianych metodami ekologicznymi stale rośnie i obecnie wynosi 11 %, a konsumenci coraz częściej kupują żywność ekologiczną, którą można rozpoznać dzięki unijnemu logo. Produkcja i znakowanie produktów ekologicznych są regulowane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848¹ (zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie produkcji ekologicznej”), mającym zastosowanie od stycznia 2022 r., a także rozporządzeniami delegowanym i wykonawczymi przyjętymi na jego podstawie i określającymi szczegółowe zasady, na których opiera się produkcja ekologiczna.

Zgodnie z art. 29 ust. 4 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej do dnia 31 grudnia 2025 r. Komisja musi przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat wdrażania środków wprowadzonych w przypadku stwierdzenia obecności produktów

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/2025-03-25>).

i substancji, które nie zostały dopuszczone do stosowania w produkcji ekologicznej, oraz na temat oceny krajowych przepisów, o których mowa w art. 29 ust. 5 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej. Sprawozdaniu temu – w stosownych przypadkach – może towarzyszyć wniosek ustawodawczy dotyczący dalszej harmonizacji.

Produkty ekologiczne i produkty w okresie konwersji podlegają przepisom szczegółowym, w szczególności dotyczącym substancji czynnych dopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej, jak określono w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/1165², przy czym obecność na każdym etapie łańcucha dostaw pozostałości produktów lub substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej musi zostać należycie zbadana w celu zapewnienia integralności produktów ekologicznych.

Ponadto aby zapewnić bezpieczeństwo konsumentów, w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 396/2005³ i (UE) 2017/625⁴ uregulowano kwestie kontroli urzędowych i pozostałości pestycydów w żywności i paszy. Przepisy te mają również zastosowanie do produktów ekologicznych.

EFSA publikuje co roku wyniki badań dotyczących obecności pozostałości w żywności, w tym w produktach ekologicznych⁵. W 2023 r. spośród 7 074 próbek produktów oznaczonych jako ekologiczne 80 % nie zawierało wykrywalnych pozostałości, 19 % zawierało pozostałości w ilości nieprzekraczającej NDP (z czego 94,6 % stanowiły substancje na bazie miedzi), a tylko 0,9 % próbek zawierało pozostałości w ilości przekraczającej NDP.

Niniejsze sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady opiera się z jednej strony na sprawozdaniach dotyczących zanieczyszczeń przedstawionych w ciągu ostatnich trzech lat przez państwa członkowskie⁶, na ich urzędowych dochodzeniach w sprawie

². Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1165 z dnia 15 lipca 2021 r. zezwalające na stosowanie niektórych produktów i substancji w produkcji ekologicznej oraz ustanawiające ich wykazy (Dz.U. L 253 z 16.7.2021, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1165/oj).

³. Rozporządzenie (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz.U. L 70 z 16.3.2005, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/396/oj>).

⁴. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz.U. L 95 z 7.4.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/625/oj>).

⁵. Sprawozdanie UE za 2023 r. w sprawie pozostałości pestycydów w żywności <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/9398>.

⁶. Zgodnie z art. 29 ust. 9 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej oraz w oparciu o wzór określony w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2023/1195 z dnia 20 czerwca 2023 r. ustanawiającym przepisy dotyczące szczegółów i formatu informacji, które mają być udostępniane przez państwa członkowskie

zanieczyszczeń produktów ekologicznych i produktów w okresie konwersji, a z drugiej strony na wnioskach ze specjalnego badania EFSA dotyczącego 21 substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej zgłoszonych w systemie OFIS w latach 2021 i 2022 jako występujące najczęściej w produktach ekologicznych⁷. W odniesieniu do każdej substancji EFSA zbadał istotne informacje w celu zidentyfikowania potencjalnych źródeł zanieczyszczenia, takich jak pozostałości w glebie, woda do nawadniania, znoszenie cieczy roboczej z rolnictwa konwencjonalnego, produkty biobójcze i inne. Badanie to stanowi przydatną podstawę naukową, która pozwala zrozumieć możliwe przyczyny i źródła występowania tych substancji w produktach znakowanych jako ekologiczne.

Z badania EFSA wynika, że obecność pozostałości pestycydów jest mniej prawdopodobna w produktach ekologicznych niż w odpowiadających im produktach konwencjonalnych; prawdopodobieństwo wystąpienia w produktach znakowanych jako ekologiczne 21 zbadanych substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej wyniosło od 0,04 % do 3,95 %, w porównaniu z zakresem od 0,18 % do 17,5 % w przypadku produktów nieekologicznych. W badaniu podkreślono też potrzebę systematycznego prowadzenia postępowań wyjaśniających w sprawie możliwego aktywnego użycia substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej i zalecono przeprowadzenie dodatkowych badań (np. analizy gleby, wody lub innych analiz) w zależności od wykrytej substancji.

W towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji wymieniono ogólne ustalenia wynikające ze sprawozdań dotyczących zanieczyszczeń w odniesieniu do tych 21 substancji.

II. URZĘDOWE POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCE

W art. 29 ust. 1 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej wskazano środki, które należy wprowadzić w przypadku, gdy niedopuszczone produkty lub substancje do stosowania w produkcji ekologicznej są obecne w produktach ekologicznych lub produktach w okresie konwersji. Przepis ten wymaga niezwłocznego przeprowadzenia urzędowego postępowania wyjaśniającego wówczas, gdy właściwy organ lub – w stosownych przypadkach – organ kontrolny lub jednostka certyfikująca (i) otrzymają **uzasadnione** informacje na temat obecności produktów lub substancji, które nie zostały dopuszczone do stosowania w produkcji ekologicznej; (ii) zostaną poinformowane przez podmiot o podejrzeniu, które jest uzasadnione lub nie można go wykluczyć; lub (iii) wykryją takie produkty lub substancje w produkcie ekologicznym lub produkcie w okresie konwersji.

Chociaż pojęcie uzasadnionych informacji mogło być różnie interpretowane w poszczególnych państwach członkowskich, punktem wyjścia do przeprowadzenia urzędowych postępowań wyjaśniających zazwyczaj są wyniki badań laboratoryjnych.

w odniesieniu do wyników urzędowych postępowań wyjaśniających dotyczących przypadków zanieczyszczenia produktami lub substancjami niedopuszczonymi do stosowania w produkcji ekologicznej (Dz.U. L 158 z 21.6.2023, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1195/oj).

⁷. „Findings of not authorised substances in food and feed certified as organic” [Ustalenia dotyczące niedozwolonych substancji w żywności i paszy certyfikowanych jako ekologiczne], publikacja dodatkowa EFSA z 2025 r.: EN-9524: <https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-9524>.

Kwestie techniczne dotyczące wyników analiz

Interpretacja wyników badań laboratoryjnych dotyczących obecności pozostałości opiera się na obszernym wykazie prawnie wiążących przepisów określonych w rozporządzeniu (WE) nr 396/2005 – w celu zapewnienia bezpieczeństwa pasz i żywności. Źródłem informacji referencyjnych jest baza danych UE dotyczących pestycydów⁸, wraz z odpowiednimi wytycznymi technicznymi dostępnymi na szczeblu unijnym⁹.

Dostępne są metody wielopozostałościowe służące do analizy pozostałości większości substancji czynnych stosowanych w pestycydach, zgodnie z definicją pozostałości pestycydów zawartą w rozporządzeniu (WE) nr 396/2005. W przypadku wielu dostępnych metod granica oznaczalności (LOQ)¹⁰ wynosi zaledwie 0,001 mg/kg. Ponadto jeżeli nie wyznaczono konkretnej wartości NDP, stosuje się wartość domyślną wynoszącą 0,01 mg/kg, z pominięciem niektórych połączeń substancji czynnych oraz produktów spożywczych, dla których ustalono określone wartości LOQ.

Istotne jest, aby laboratoria przestrzegały procedur kontroli jakości analiz i walidacji metod stosowanych w analizie pozostałości pestycydów w żywności i paszy¹¹, a także aby wynikom badań laboratoryjnych dotyczących pozostałości pestycydów towarzyszyło wskazanie niepewności pomiaru.

W przypadku niektórych produktów ekologicznych, które poddano przetworzeniu, takiemu jak suszenie lub destylacja, w celu skorygowania wyników badań laboratoryjnych dotyczących pozostałości można zastosować współczynnik przetworzenia. Współczynniki przetworzenia są specyficzne dla danego procesu i produktu oraz danej substancji czynnej. Od października 2018 r. EFSA publikuje obszerny wykaz współczynników przetworzenia z orientacyjnymi wartościami określonymi dla wielu połączeń pestycydów, produktów podstawowych i procesów¹². Dostępna jest także nota informacyjna dotycząca art. 20 rozporządzenia (WE) nr 396/2005 w odniesieniu do współczynników przetworzenia oraz przetworzonej i złożonej żywności i paszy¹³.

⁸ [Unijna baza danych dotyczących pestycydów](#)

⁹ <https://webgate.ec.europa.eu/dyna2/pgd/>.

¹⁰ LOQ jest synonimem GO i zdefiniowano ją w art. 3 ust. 2 lit. f) tego rozporządzenia w następujący sposób: „f) «granica oznaczalności» (GO) oznacza zatwierdzone najniższe stężenie pozostałości, które można określić ilościowo i stwierdzić na podstawie rutynowych badań monitoringowych przeprowadzonych za pomocą zatwierdzonych metod kontroli;”.

¹¹ [„Analytical Quality Control and Method Validation Procedures for Pesticide Residues Analysis in Food and Feed” \(„Analityczna kontrola jakości i procedury walidacji metod analizy pozostałości pestycydów w żywności i paszy”\). – SANTE 11312/2021 v2026](#)

¹² [European database of processing factors for pesticides residues in food \(Europejska baza danych dotycząca współczynników przetworzenia dla pozostałości pestycydów w żywności\).](#)

¹³ https://food.ec.europa.eu/document/download/071dce96-d916-4615-87fa-148f1491bfc8_en?filename=pesticides_mrl_guidelines_proc_imp_sante-2021-10704.pdf.

Prowadzenie urzędowych postępowań wyjaśniających

W przypadku gdy po przeprowadzeniu odpowiednich procedur właściwy organ lub – w stosownych przypadkach – organ kontrolny lub jednostka certyfikująca stwierdzą, że istnieją uzasadnione informacje na temat obecności w produkcie ekologicznym lub produkcie w okresie konwersji substancji, które nie zostały dopuszczone do stosowania w produkcji ekologicznej, organy te i jednostki są zobowiązane do niezwłocznego przeprowadzenia urzędowego postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia źródła i przyczyny obecności tych substancji.

Nawet w przypadku substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej, które mogą występować naturalnie, nie można zakładać, że ich obecność wynika z naturalnego występowania, i konieczne jest przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w celu wykluczenia możliwości celowego, aktywnego stosowania. To samo podejście stosuje się w odniesieniu do substancji niewystępujących naturalnie, których obecność może być spowodowana zanieczyszczeniem tła, znoszeniem cieczy roboczej, transportem lotniczym na dalekie odległości, nawadnianiem, emisjami przemysłowymi lub innymi przyczynami. Nie można zatem zakładać, że źródłem zanieczyszczenia jest środowisko naturalne, w związku z czym konieczne jest przeprowadzenie urzędowego postępowania wyjaśniającego. W przypadkach, w których we wcześniejszych postępowaniach wyjaśniających stwierdzono, że powtarzające się identyczne zanieczyszczenia nie miały związku z celowym aktywnym zastosowaniem, a podmiot wprowadził środki ostrożności w celu uniknięcia takiego zanieczyszczenia, dodatkowe postępowania wyjaśniające mogą nie być konieczne, jeżeli zanieczyszczenia ponownie wystąpią w przyszłości.

III. WDRAŻANIE ART. 29 ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE PRODUKCJI EKOLOGICZNEJ

Niniejszy rozdział opiera się na odpowiedziach, których państwa członkowskie udzieliły na pytania zawarte w kwestionariuszu gromadzącym informacje na temat wdrażania art. 29 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej, a także na wynikach badania przeprowadzonego przez EFSA.

Termin rozpoczęcia urzędowych postępowań wyjaśniających

Większość państw członkowskich potwierdziła, że urzędowe dochodzenia zostały przeprowadzone natychmiast po otrzymaniu potwierdzonych informacji, w odstępie czasu od „jednego dnia” do „siedmiu dni”, w zależności od panujących warunków, takich jak dostępność personelu, obciążenie pracą i kompletność dostępnych informacji.

Kilka państw członkowskich wskazało, że w momencie rozpoczęcia postępowania wyjaśniającego priorytetowo traktują produkty świeże, produkty o krótszym okresie przydatności do spożycia oraz produkty, które znajdują się już na rynku.

Ustalenie źródła i przyczyny zanieczyszczenia

Państwa członkowskie informowały, że wyniki postępowań wyjaśniających są zróżnicowane, jednak większość z państw członkowskich oszacowała, że źródło i przyczynę

zanieczyszczenia udaje się ustalić w ponad połowie wszystkich urzędowych postępowań wyjaśniających (od 60 % do 80 %, w zależności od danej substancji). Kilka państw członkowskich zgłosiło wartości skrajne znacznie niższe lub wyższe od podanych przedziałów.

Kilka państw członkowskich zgłosiło, że przyczynę i źródło zanieczyszczenia zwykle można zidentyfikować w przypadku krajowej produkcji podstawowej, natomiast skuteczność postępowań maleje na dalszych etapach łańcucha dostaw. Państwa członkowskie wskazywały, że w odniesieniu do produktów pochodzących z państw trzecich jako przyczynę zanieczyszczenia często podaje się znoszenie cieczy roboczej.

Czas trwania urzędowego postępowania wyjaśniającego

Czas trwania urzędowych postępowań wyjaśniających znacznie się różni. Ponad połowa państw członkowskich wskazała, że średni czas trwania urzędowego postępowania wyjaśniającego wynosi od 20 do 30 dni, podczas gdy inne państwa zgłosiły średni czas trwania wynoszący od 40 do 90 dni. Tylko jedno państwo członkowskie zgłosiło, że postępowania wyjaśniające trwają średnio od 2 do 5 dni. Art. 29 ust. 1 lit. a) rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej stanowi, że podczas przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego należy wziąć pod uwagę trwałość danego produktu.

Państwa członkowskie wskazały następujące czynniki jako przyczyny, dla których potrzebują więcej czasu na ukończenie urzędowych postępowań wyjaśniających: (i) konieczność dodatkowego pobierania próbek; (ii) niekompletne sprawozdania; (iii) złożoność łańcucha dostaw (rodzaj i liczba zaangażowanych podmiotów); (iv) konieczność współpracy między różnymi organami oraz (v) inne powody.

Status produktów w trakcie urzędowego postępowania wyjaśniającego

Państwa członkowskie stwierdziły w odpowiedziach, że zgodnie z art. 29 ust. 1 lit. b) rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej zasadniczo zakazują wprowadzania danych produktów do obrotu jako produkty ekologiczne lub produkty w okresie konwersji do czasu otrzymania wyników postępowania wyjaśniającego. Kilka państw członkowskich odpowiedziało, że wdrożenie tego przepisu w odniesieniu do świeżych produktów ekologicznych lub produktów w okresie konwersji o krótkim okresie przydatności do spożycia może być problematyczne.

Kilka państw członkowskich wskazało również, że w przypadku gdy poziom substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej jest bardzo niski, znacznie poniżej poziomu NDP ustanowionego dla pestycydów, lub w przypadku substancji, które mogą występować w sposób naturalny, właściwy organ, organ kontrolny lub jednostka certyfikująca mogłyby rozważyć decyzję o czasowym niezakazywaniu wprowadzania przedmiotowych produktów do obrotu jako produkty ekologiczne. Praktyki te mogą wymagać dodatkowego sprawdzenia.

Po ukończeniu postępowania wyjaśniającego

Państwa członkowskie wprowadziły różne systemy dostosowane do własnych struktur administracyjnych i kontrolnych, aby po ukończeniu postępowania wyjaśniającego

informować o decyzji inne jednostki certyfikujące i właściwe organy, a także podmioty na dalszych etapach łańcucha dostaw.

Możliwość zgłaszania uwag przez zainteresowane podmioty

Wszystkie państwa członkowskie potwierdziły, że podmioty systematycznie mają możliwość zgłaszania uwag na temat wyników urzędowych postępowań wyjaśniających i są informowane o terminach składania wniosków o wydanie drugiej ekspertyzy zgodnie z przepisami określonymi w art. 35 rozporządzenia (UE) 2017/625.

Zachowanie dokumentacji

Wszystkie państwa członkowskie poinformowały, że zgodnie z art. 29 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2018/848 ich odpowiednie właściwe organy lub, w stosownych przypadkach, organy kontrolne lub jednostki certyfikujące zachowują dokumentację dotyczącą urzędowych postępowań wyjaśniających.

Środki naprawcze mające na celu zapobieganie zanieczyszczeniom w przyszłości

Państwa członkowskie wskazały na podstawie corocznych kontroli następczych, że w ponad 90 % przypadków podmioty wprowadziły środki naprawcze, aby zapobiec zanieczyszczeniu w przyszłości. W przypadku gdy nie podjęto żadnych działań naprawczych, państwa członkowskie wskazały, że w razie krytycznych niezgodności organy kontrolne lub jednostki certyfikujące zawieszają lub cofają certyfikat zgodnie z jednolitymi zasadami określonymi w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/279¹⁴.

Przepisy krajowe na podstawie art. 29 ust. 5 i 7

Art. 29 ust. 5 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej przewiduje, że państwa członkowskie, które na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007¹⁵ ustalają poziomy substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej, powyżej których produkty nie mogą być wprowadzane do obrotu jako produkty ekologiczne, mogą nadal stosować te przepisy, pod warunkiem że przepisy te nie utrudniają wprowadzania do obrotu produktów wytworzonych w innych państwach członkowskich, jeżeli te produkty zostały wytworzone zgodnie z rozporządzeniem w sprawie produkcji ekologicznej.

Cztery państwa członkowskie (Belgia, Włochy, Rumunia i Słowenia) poinformowały, że utrzymały takie poziomy krajowe, i potwierdziły, że nie stosują ich w odniesieniu do produktów ekologicznych lub produktów w okresie konwersji pochodzących z innych państw członkowskich. Potwierdziły również, że we wszystkich przypadkach systematycznie prowadzą postępowania wyjaśniające.

¹⁴. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/279 z dnia 22 lutego 2021 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w sprawie kontroli i innych środków zapewniających identyfikowalność i zgodność w produkcji ekologicznej oraz znakowania produktów ekologicznych (Dz.U. L 62 z 23.2.2021, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/279/oj).

¹⁵. Rozporządzenie Rady (WE) 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/834/oj>).

- Belgia (wyłącznie region Walonii) poinformowała o zastosowaniu progu ustalonego na poziomie 1,5-krotności obowiązującej granicy oznaczalności określonej w rozporządzeniu (WE) nr 396/2005 w odniesieniu do produktów wytwarzanych lub przetwarzanych wyłącznie w Walonii lub przywożonych z państw trzecich. W przypadku wykrycia substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej zawsze prowadzi się urzędowe postępowanie wyjaśniające, a jeżeli uzyskane wyniki przekraczają krajowy próg, następuje obniżenie klasyfikacji produktu (tj. cofnięcie zezwolenia na wprowadzanie produktu do obrotu jako produktu ekologicznego).
- Włochy poinformowały o stosowaniu ogólnego progu wynoszącego 0,01 mg/kg w odniesieniu do substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej (z wyjątkiem kwasu fosfonowego, w przypadku którego tymczasowo zezwolono na wyższy próg). Produkty przekraczające ten próg nie mogą być wprowadzane do obrotu jako produkty ekologiczne, niezależnie od tego, czy zanieczyszczenie było celowe.
- Rumunia poinformowała o stosowaniu progu krajowego wynoszącego 0,01 mg/kg w odniesieniu do substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej. Wszystkie przypadki wykrycia są przedmiotem postępowania wyjaśniającego.
- Słowenia poinformowała o stosowaniu LOQ według metody analitycznej, ale z uwzględnieniem niepewności pomiaru. W przypadku przekroczenia tego progu krajowego wszczyna się urzędowe postępowanie wyjaśniające. Celowe zanieczyszczenie skutkuje cofnięciem certyfikatu dla wszystkich produktów danego podmiotu. Jeżeli zanieczyszczenie miało charakter przypadkowy lub obecność takich substancji była niezamierzona, podmiot musi wprowadzić odpowiednie środki zapobiegawcze i środki ostrożności, aby zapobiec ponownemu zanieczyszczeniu w przyszłości.

Podobnie art. 29 ust. 7 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej umożliwia państwom członkowskim wprowadzenie na swoim terytorium odpowiednich środków w celu zapobiegania niezamierzonemu występowaniu w produktach ekologicznych lub produktach w okresie konwersji substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej. Mogą to uczynić, jeżeli takie środki nie utrudniają wprowadzania do obrotu produktów z innych państw członkowskich wytworzonych zgodnie z rozporządzeniem w sprawie produkcji ekologicznej oraz jeżeli informują Komisję i pozostałe państwa członkowskie, że stosują art. 29 ust. 7. Wyżej wymienione cztery państwa członkowskie poinformowały Komisję, że wprowadzają takie środki na swoich terytoriach.

IV. PODSUMOWANIE WYNIKÓW URZĘDOWYCH POSTĘPOWAŃ WYJAŚNIAJĄCYCH I NAJLEPSZYCH PRAKTYK

Oficjalne sprawozdania dotyczące zanieczyszczeń

Zgodnie z art. 29 ust. 9 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej do dnia 31 marca każdego roku państwa członkowskie muszą przekazywać Komisji wyniki urzędowych postępowań wyjaśniających dotyczących przypadków zanieczyszczenia produktami lub substancjami niedopuszczonymi do stosowania w produkcji ekologicznej, które wykryto w poprzednim roku.

Odpowiedzi udzieliło 27 państw członkowskich w odniesieniu do lat 2022 i 2023 oraz 25 państw członkowskich w odniesieniu do roku 2024. Podczas analizy tych sprawozdań dotyczących zanieczyszczeń Komisja skupiła się na tych samych 21 substancjach, które były przedmiotem badania EFSA wspomnianego w sekcji I. Dokument roboczy służb Komisji towarzyszący niniejszemu sprawozdaniu zawiera tabelę podsumowującą, a także osobne tabele dotyczące każdej z tych 21 substancji z wyszczególnieniem: (i) kategorii produktów, w których najczęściej wykrywano produkt lub substancję niedopuszczoną do stosowania w produkcji ekologicznej; (ii) odpowiedniego etapu łańcucha dostaw; (iii) zidentyfikowanego źródła i przyczyny zanieczyszczenia oraz (iv) środków zastosowanych wobec wprowadzania do obrotu produktów objętych postępowaniem wyjaśniającym.

W odniesieniu do etapu łańcucha dostaw, na którym wykryto te substancje, skonsolidowane średnie wyniki są następujące: 66,2 % substancji wykryto na etapie produkcji, 10,2 % na etapie przetwarzania, 9,5 % na etapie przechowywania, 5,9 % na etapie dystrybucji, 3,3 % przy wwozie, 2,5 % podczas wprowadzania do obrotu (np. sprzedaż detaliczna) oraz 0,1 % przy wywozie¹⁶.

Co się tyczy przyczyn zanieczyszczenia, jako główną przyczynę wskazano znoszenie cieczy roboczej, występującą w średnio 24,1 % przypadków. W 16,7 % przypadków podmiot nie zastosował środków ostrożności, o których mowa w art. 28 ust. 1 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej, w 15,9 % przypadków zastosowano produkty lub substancje niedopuszczone w produkcji ekologicznej, natomiast w 10,6 % przypadków zanieczyszczenie wystąpiło na wcześniejszym etapie łańcucha dostaw. W 1,6 % przypadków jako przyczynę wskazano pomieszanie produktów ekologicznych lub produktów w okresie konwersji z produktami nieekologicznymi, a w 0,6 % przypadków – brak identyfikowalności. Ponadto w 14,8 % przypadków ustalono inne źródła i przyczyny, a w 14,9 % przypadków nie udało się zidentyfikować źródła ani przyczyny zanieczyszczenia.

Pomimo znacznych różnic między substancjami warto zwrócić uwagę na pewne wspólne wzorce w odniesieniu do źródła i przyczyny zanieczyszczenia. W niemal wszystkich przypadkach, w których postępowania wyjaśniające wykazały, że zanieczyszczenie wynikało albo z aktywnego stosowania substancji przez podmiot, albo z braku środków ostrożności, produkt nie mógł zostać wprowadzony do obrotu jako produkt ekologiczny, jak przewidziano w art. 29 ust. 2 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej. W pozostałych przypadkach sytuacja była bardziej zróżnicowana.

Najlepsze praktyki

Zgodnie z art. 29 ust. 6 rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej większość państw członkowskich przekazała informacje zwrotne na temat najlepszych praktyk. Jedną z kluczowych dobrych praktyk pozostaje uświadamianie podmiotom, jak ważne jest ściśle

¹⁶ Strona 49 towarzyszącego dokumentu roboczego służb Komisji.

przestrzeganie środków ostrożności, w tym: (i) oddzielenie produktów ekologicznych i nieekologicznych, zarówno na etapie produkcji, jak i przetwarzania; (ii) stosowanie odpowiednich stref buforowych i upraw współrzędnych oraz (iii) dbanie o to, aby zapobiegać zanieczyszczeniom poprzez czyszczenie sprzętu oraz oddzielenie produktów ekologicznych, produktów w okresie konwersji i produktów nieekologicznych. Aby określić optymalne procedury pobierania próbek (liczba produktów, liczba podmiotów, etap produkcji itp.), konieczna jest również odpowiednia ocena ryzyka oparta na właściwościach produktów i metodach produkcji, a także na informacjach na temat wcześniejszych wyników podmiotów.

Państwa członkowskie podkreśliły znaczenie wprowadzania ułatwień we wdrażaniu środków ostrożności i środków kontroli jakości (przez same podmioty), a także istotną rolę planów działania w korygowaniu powtarzających się przypadków niezgodności i zapobieganiu im.

Niektóre państwa członkowskie zwróciły uwagę na potrzebę wspierania podmiotów przez opracowywanie materiałów informacyjnych i zapewnianie ciągłych szkoleń dla zainteresowanych stron w całym łańcuchu dostaw, w tym szkoleń dla jednostek certyfikujących. Działania te mogą obejmować projekty badawcze i ankiety mające na celu promowanie zharmonizowanego podejścia wśród właściwych organów oraz, w stosownych przypadkach, organów kontrolnych lub jednostek certyfikujących.

Państwa członkowskie korzystają też z badań ankietowych, aby rozpoznać różnice w podejściach jednostek certyfikujących i na tej podstawie opracować propozycje usprawnień. Zasadniczo za istotny środek pozwalający zapewnić szybkie wykrywanie problemów w ramach systemu kontroli produkcji ekologicznej, ich rozwiązywanie oraz wyciąganie z nich wniosków uznaje się uproszczenie komunikacji na wszystkich szczeblach.

V. WNIOSKI

Produkty ekologiczne i produkty w okresie konwersji podlegają kompleksowemu zestawowi procedur kontroli i certyfikacji, których celem jest sprawdzenie zgodności tych produktów z rozporządzeniem w sprawie produkcji ekologicznej i odpowiednim prawem wtórnym. System kontroli produkcji ekologicznej dowiódł swojej niezawodności i stanowi jeden z filarów sukcesu sektora produkcji ekologicznej w UE, której konsumenci oczekują, że produkty ekologiczne nie będą zawierać nawet śladowych ilości substancji niedopuszczonych do stosowania w tej produkcji.

W rozporządzeniu w sprawie produkcji ekologicznej ustanowiono przepisy dotyczące postępowania w sytuacjach, gdy uzasadnione informacje (zazwyczaj wyniki badań laboratoryjnych) wskazują na obecność substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej. W takich przypadkach należy niezwłocznie wszcząć urzędowe postępowanie wyjaśniające w celu zidentyfikowania źródła i przyczyny obecności substancji niedopuszczonej do stosowania w produkcji ekologicznej, aby zapewnić integralność produktów. Krajowe właściwe organy lub, w stosownych przypadkach, organy kontrolne i jednostki certyfikujące prowadzą system zgodnie ze zharmonizowaną metodyką określoną w art. 2 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/279.

W badaniu EFSA wskazano wiele różnych możliwych źródeł i przyczyn obecności substancji niedopuszczonych do stosowania w produkcji ekologicznej w odniesieniu do 21

analizowanych pestycydów, ale podkreślono też, że bez odpowiedniego postępowania wyjaśniającego nie można wykluczyć celowego stosowania substancji lub braku wprowadzenia niezbędnych środków zapobiegawczych. W badaniu wykazano również, że prawdopodobieństwo występowania pozostałości w produktach ekologicznych jest znacznie mniejsze niż w odpowiadających im produktach konwencjonalnych. Ustalenia te potwierdzają wysoki poziom pewności gwarantowany przez unijny system kontroli produkcji ekologicznej, potrzebę utrzymania rygorystycznych protokołów kontroli i pobierania próbek oraz adekwatność systematycznych urzędowych postępowań wyjaśniających.

W niniejszym sprawozdaniu przyznano, że właściwe organy oraz, w stosownych przypadkach, organy kontrolne i jednostki certyfikujące stoją przed pewnymi problemami operacyjnymi podczas określania źródła i przyczyny zanieczyszczenia, w szczególności gdy wystąpi ono na etapie niższego szczebla w łańcuchu dostaw, w odniesieniu do którego liczba nierozstrzygniętych dochodzeń pozostaje niepokojąca. Potwierdzono również, że do zapewnienia integralności produktów ekologicznych niezbędne są przepisy dotyczące systematycznych urzędowych postępowań wyjaśniających w przypadku uzasadnionych niezgodności.

Niektóre podmioty krytykują opieszałość w rozpoczynaniu i zamykaniu postępowań wyjaśniających, złożoność tych procedur, rozbieżności w podejściu krajowych właściwych organów, organów kontrolnych i jednostek certyfikujących, dodatkowe koszty, a także możliwy wpływ na łańcuchy dostaw.

Komisja jest gotowa wspierać bardziej zharmonizowane wdrażanie art. 29 poprzez aktywną współpracę z właściwymi organami oraz, w stosownych przypadkach, organami kontrolnymi i jednostkami certyfikującymi w ramach specjalnych warsztatów służących wymianie doświadczeń i najlepszych praktyk z myślą o zmniejszeniu obciążeń dla podmiotów działających w łańcuchu dostaw produktów ekologicznych.

Z niniejszego sprawozdania wynika również, że urzędowe postępowania wyjaśniające na ogół rozpoczynają się szybko i często udaje się je ukończyć w rozsądnym terminie. Podobnie wydaje się, że środki mające na celu zapobieganie nieuzasadnionemu wprowadzaniu do obrotu produktów objętych postępowaniem wyjaśniającym jako produktów ekologicznych działają w sposób zadowalający, chociaż wyzwaniem są nadal świeże produkty o krótkim okresie przydatności do spożycia.

Podsumowując, Komisja jest zdania, że obecny system funkcjonuje stosunkowo dobrze i na tym wczesnym etapie wdrażania nie ma potrzeby wprowadzania żadnych zmian. W oparciu o krzywą uczenia się różnych podmiotów Komisja spodziewa się kolejnych usprawnień w funkcjonowaniu systemu i jest gotowa wzmocnić ten proces poprzez dalsze wspieranie dialogu i wymiany doświadczeń wśród zainteresowanych stron.